Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 50, Şubat 2021, s. 702-716

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.49285>

Prof. Dr. Mustafa ÖZDEMİR

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü,
mudemir@atauni.edu.tr

Kürşat YURDİGÜL

Atatürk üniversitesi Sosyal Bilimler enstitüsü doktora öğrencisi,
k_yurdigul1@hotmail.com

KAŞ (ANTALYA) İLÇESİNİN EĞİTİM COĞRAFYASI¹

Özet

Yerleşim bölgelerine ilişkin eğitim durumları tespit edilirken öncelikle o yerin nüfusları daha sonra nüfuslarının eğitim düzeylerine bakılır. Bu yönüyle bir yerin nüfusunun eğitim durumunun değerlendirilmesi ve isabetli biçimde analiz edilmesi elzemdir. Bu çalışmayla amaçlanan Antalya ili Kaş ilçesindeki nüfusun eğitim ve öğretim durumunu her yönüyle inceleyip analiz etmektir. Çalışma ile ilçenin 6 yaş üzeri nüfusunun, eğitim düzeyi, okul türü, sayısı, derslik sayısı, eğitim gören öğrenci ve eğitim veren öğretmen sayıları belirlenmiştir. Daha sonra bu sayılar il ve Türkiye geneliyle kıyaslanmış, benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Çalışmada başvurulacak veriler Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kaş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Kaş Kaymakamlığı, Kaş Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Kaş Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve Türkiye İstatistik Kurumundan alınmıştır. Çalışmanın sonucunda ilçe nüfusunun okuryazarlık oranı Türkiye ortalamasından yüksekte olup 6 yaş ve üzerindeki nüfusun %98,7'sini oluşturduğu, diğer eğitime ilişkin verilerinin de iyi düzeyde olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Kaş, Eğitim, Nüfus, Eğitim Coğrafyası

¹ “Bu makale doktora tezinden üretilmiştir.”

THE EDUCATIONAL GEOGRAPHY OF KAS (ANTALYA) DISTRICT

Abstract

While determining the educational status of residential areas, first the population of that place and then the education levels of the populations are examined. In this respect, it is essential to evaluate the educational status of the population of a place and to analyze it accurately. The aim of this study is to examine and analyze the education and training status of the population in Kaş district of Antalya province from all aspects. With the study, the number of education level, school type, number, number of classrooms, the number of students and teachers providing education were determined for the population over 6 years old. Then these numbers are compared with Turkey in general has been demonstrated similarities and differences. The data in the study referenced Antalya Provincial Directorate of National Education, District Education Directorate Kaş District, Directorate of Public Education Center Kaş Kaş was taken from the Vocational Training Center Directorate and Turkey Statistical Institute. The literacy rate of the population in the district is higher than the results of the study mean that Turkey constitutes 98.7% of the population ages 6 and over, the data relating to other training has also been found to be at a good level.

Keywords: Kaş, Education, Population, Educational Geography

GİRİŞ

Kişilerin yaşam alanlarındaki doğal çevrenin eğitimdeki pozitif ve negatif tesirlerini belirlemeye ilişkin olan eğitim coğrafyası, okul, öğretmen derslik, öğrenci sayılarını, kişilerin eğitim seviyelerini, okullaşma nispetlerini coğrafyanın prensiplerini dikkate alarak araştıran beşerî coğrafyanın alt bölümlerinden biridir (Işık, 2013: 31). Öte taraftan eğitim gerek hizmet gerek gelir kazandıran ciddi iktisadi etkinliklerden birisidir.

Eğitim sahasında da meydana gelen, kişiyle tabii ortamdaki etkileşim, coğrafyanın dağılışı, karşılıklı korelasyon ve sebepsellik ilkelerine göre, eğitim ve öğretim hususunu ele alan, neticelerini sentezler biçiminde veren, “Eğitim Coğrafyası Bilimi”ni meydana getirmiştir (Özdal, 2010: 6). Eğitim coğrafyasının sağladığı verilerin ışığında meselelerin belirlenmesini yaptığında bu meselenin halledilmesine dönük tavsiyeler de getirmiştir. Eğitim coğrafyası, yerleşmeler içinde eğitim planlaması yaşama geçirilirken bir yol gösterici niteliği taşımaktadır. Bu yönüyle gerek eğitim altyapısının planlayıcılarına gerekse de eğitim sahasında olacak yatırımlara da bu yönü ile eğitim coğrafyası rehber olur (Şahin, 2015: 34).

Bir yerleşim sahasında nüfusa ait eğitim durumu ifadesiyle genel olarak okur-yazar olan ve olmayan nüfusun anlaşılacağı belirtilmektedir. Fakat eğitim durumunu ortaya çıkarmak amacıyla okur-yazarlık oranı yeter derecede kıstas olmamaktadır. Okullaşma nispeti, okuma yaşındaki nüfusa ait eğitim seviyelerine dağılışı, ilk, orta ve yüksek öğretim kurumunu tamamlayanların ülke nüfusuna nispeti bir yerin eğitim durumunu ortaya çıkarmak için ciddi bir ölçüdür (Doğanay, 2014: 191-192).

Bir yöredeki nüfusa ilişkin okur-yazarlığın yanısıra verilen eğitimin özelliği de önem arzeder. Bir ülkenin iktisadi alanında olan gelişmeler miktarınca eğitim sahasındaki gelişmelerin de

önemi büyüktür. Eğitimde fırsat eşitliği prensiplerinin vasıtasıyla ülke geneli içinde okul yaşında olan nüfusun bütününe aynı nispette ve kalitede eğitim alması amaçlanmaktadır. Cumhuriyet ilan edilmesiyle görülmeye başlanan eğitim alanındaki gelişmeler öteki alanlara da müspet ve menfi yönde tesiri olmaktadır. Dünyada hayat meşgalesi içinde uğraş veren insanların, geçmişte kalmamaları, onların mevcudiyetlerini sonsuza dek sürdürebilmeleri, hepsinden de evvel o topluluğun nüfuslarına ve kalite durumu temel alınarak, nüfusun içeriğine bağlıdır. Nüfus sayısı, Dünya ulusları içinde devam ettirilen, hayat kazanılmasına ilişkin çabalarında azımsanmayacak bir öneme sahiptir (Koday, 2005: 45).

Bir ülkenin refah seviyeleriyle iktisadi kalkınma arasında doğrusal bir korelasyon vardır. Geri kalmış veya az gelişmiş ülkelerin ciddi sorunlarından birisi de eğitim meselesidir. Gelişmekte olan ülkeler içinde eğitim hizmetlerinin yetersiz oluşu, iktisadi kalkınma için önemli engellerden birisi olarak öne çıkmaktadır. Bir ülkenin kalkınmışlığına ilişkin göstergelerde, eğitim seviyesinin özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır (Altınışık ve Peker, 2012: 11).

Kaliteli nüfus sadece eğitim ile gerçekleşir. Kişinin çok yönlü eğitimi, doğayı denetimi altına alarak onu değiştirecek ve üretimlerde yer alacak bir biçimde geliştirme süreci ve gelecekteki nesillere kültürel mirası intikal ettirerek, onları modern gelişmişlik düzeyine ulaştıran en ciddi araçlardan birisi olarak izah edilmektedir. Gelişen ve hızlı biçimde değişime uğrayan dünyada modern uygarlık seviyesine ulaşabilmenin, çağa uygun davranabilmenin, iktisadın her sahasında yarışabilir duruma gelebilmesinin, bütünü bir kalkınmayı temin edebilmenin, bilimsel araştırmalarda lider olabilmenin yöntemi kalifiye eğitimidir (Çoban, 2013: 358).

Milletlerin kalkınmalarında etken olan unsurların özellikle sermaye, tabii kaynaklar, teknolojik gelişme ve nüfus olduğu belirtilmektedir. Şüphesiz ki bu unsurların birbirleriyle korelasyonu bilinmiş olmasıyla beraber, bütün bu unsurların kişi unsuruna bağlı olduğu da bir gerçektir (Tandoğan 1994). Kişi unsurunu biçimlendiren ve sosyo-ekonomik gelişimin temeli olarak belirtilen unursa eğitimidir (Conable, 1990: 3). Fakat dikkat edilmesi ve üstünde önemle durulması gerekli bir husus ise nüfusun nitelik yönüdür. Diğer bir ifadeyle nüfusa ait okuryazarlık durumudur. Devletlerin modernlik düzeylerine ulaşmalarında önemli olan unsur, eğitim içindeki fırsat eşitliği prensibidir. 1923 yılında Cumhuriyetin ilanı ile her yönde yapılan yenileşme faaliyetlerinin belki de en büyük etkisinin eğitime ilişkin alanda olduğu görülmüştür (Koday 2005: 46).

Çalışmamıza konu olan Akdeniz kıyısındaki turistik bir merkez olan ve Antalya'nın en batısında bulunan ve ilin en ciddi turistik ilçelerinden sayılan Kaş, *Apollonia*, *Istlada*, *İsinda*, *Kyaenai* gibi antik şehirlerle çevrili, tarih ve tabiatı ile çok ziyaret edilen ilçemizdir. Doğusunda Demre, kuzeyinde Elmalı ilçeleri ile komşu olan Kaş, batısında Eşen Çayı ve Muğla'nın Seydikemer ilçesinden ayrılmaktadır. Antalya şehir merkezine yaklaşık olarak 189 km uzaklıktaki ilçe, 70 km uzunluğundaki sahil hattına sahip bulunmaktadır (Harita 1). Kaş İlçesi yüzölçümü 2231 km² olup; toprak yönüyle Antalya'nın dördüncü büyüklükteki ilçesidir. Kıyısı, batıdaki Eşen çayı ile başlayarak, doğuda Üçağz merkezine değin uzanmaktadır. Akdeniz içinde tam karşısında, 1.800 metre mesafe içinde Meis Adası yer alır. Yüzey biçimi yönüyle Toros dağı eteğindeki köylerimiz, dağlık ve ormanlık yerlerde kurulmuştur. Kaş'ın kıyı bölgesiyle birlikte birçok köy yerleşiminin bulunduğu geniş dağlık ve kırsal bir hinterlandı bulunur. İlçenin kuzey yönünde başlayan Toros dağlarındaki Gömbe Yaylası ve Kasaba ovası tarıma uygun köy ve yaylaları bulunmaktadır. Batısındaki Kalkan mahallesi gelişen turizmiyle Yeşilköy, Kınık ve Ova mahallelerindeyse sera ve zeytincilikle geçinmektedirler. Yayladaysa

elma, nar benzeri meyveler yetiştirilir. Kaş'ta Akdeniz İklimi vardır. Yazları sıcak, kurak; kışları ılık, yağışlıdır. Deniz düzeyinden 700 metre yükseğe değin Akdeniz ikliminin tesiri mevcuttur. Yüksek kesimlerse Karasal iklimin tesirindedir. İlçenin en büyük dağı olan Akdağ'ın tepesi içinde Karagöl, Kartal gölü ve Gömbe de Çukurbağ köyünün üst tarafında 1850 metrede Yeşilgöl mevcuttur. Diğer taraftan Gömbe'de Çayboğazı baraj gölü yar almaktadır. Kaş ilçesi, toplam alanında %66'lık orman alanı nispetine sahiptir (Kaş Kaymakamlığı, 2020).

Harita 1: Kaş İlçesi Konum Haritası.

Kaş İlçesinin 1980’li senelere değin ekonomisi klasik tarım, küçükbaş hayvancılık bilhassa zeytincilik ve meyveciliğe bağlıyken son senelerde gelişmekte olan turizm ve seracılık ile birlikte farklı bir yöne doğru yönelmiştir. Turizm bilhassa genç nüfusun istihdamında ve hizmet sektörünün hareketlenmesinde ciddi bir görev edinmiştir. İlçe merkezi, Kalkan, Saklıkent (Aklar), Gelemiş (Patara), Gömbe Mahallelerinde son zamanlarda turizm, hızlı biçimde gelişme göstermektedir. Bu sebeple turistik tesislerin adedi hızlı şekilde artmıştır (Kaş Kaymakamlığı, (2020)).

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı Kaş ilçesindeki nüfusun eğitim ile öğretim durumunu ortaya çıkarmaktır. Konuya ilişkin nüfusun cinsiyete ilişkin okuryazarlık oranlarında olan ayrılıklar ve bu duruma etki eden unsurlar göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Tamamlanan eğitim seviyesine uygun olarak nüfusun eğitim yönü incelenmiş ve bu duruma etki eden unsurlar tespit edilmiştir. Nüfusa ait eğitim durumuna ilişkin ortaya konulan ölçütlerden okul türü, sayısı bunlara ait

derslik, öğrenci ve öğretmen sayıları ile bunların birbirilerine oranları değerlendirilmiştir. Çalışma içinde eğitim ve öğretim etkinlikleri ile alakalı yaşanmakta olan meselelere yer verilmiştir. Çalışmada faydalanılan veriler Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kaş Kaymakamlığı, Kaş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Kaş Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü ve Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilmiştir.

BULGULAR

Kaş, nüfusu her yıl yükselerek artmakta olan bir şehrimizdir. 2015 yılında 56.386 olan nüfusu son hesaplanan sayımla 2019 yılında 59.716 kişiye ulaşmış bulunmaktadır (Tablo 1). Kaş nüfusundaki artış durumunu ilçenin sahip olduğu fiziki ve beşerî coğrafya faktörleri (iklimi, turizm, ticaret, ulaşım gibi) en iyi şekilde açıklamaktadır.

Tablo 1: Kaş İlçesinin 2015-2019 Yılları Arasındaki Nüfusu

Yıl	2015	2016	2017	2018	2019
Nüfus	56.386	56720	57.123	58.600	59.716

Kaynak: TÜİK, 2020

Şekil 1. Kaş İlçesinin 2015-2019 Yılları Arasındaki Nüfusu

Nüfusa ait eğitim durumunun deyimi ile anlatılmak istenen çoğu defa okur-yazar olan ve olmayan nüfustur. Okur-yazarlık bir nüfus içinde, okuma yaşı nüfusun eğitim seviyesi hususunda esas göstergelerden ilk olanıdır. Fakat yeterli olduğu söylenemez. Zira bir ülkenin nüfusuna ait eğitim seviyesi, yalnızca okur-yazarlık oranıyla ölçülemez. Bu asıl meselede, ülkenin okul çağı nüfusun eğitim seviyeleri arasında olan öğrenci akışı, okul, öğretmen, öğrenci sayısının dengesi ve benzeriyle ülke nüfusunun ilk, orta, yükseköğretim bitirenlerinin, birbirine ve ülke nüfusuna oranları benzeri ölçütleri de göz önünde bulundurmak gerekir (Doğanay, 2014: 191-192). Bir ülkenin ekonomik gelişme gibi hatta ondan daha önemli olanı, eğitimde

varolan gelişmelerdir. Eğitimdeki fırsat eşitliği prensibinden hareket ile ülke genelinde bulunan okul çağı nüfusun bütününe aynı nispette ve kalitede eğitim alması şarttır.

Kaş ilçesinin nüfusunun eğitim durumunu ortaya çıkaran göstergelerin diğeryse okur-yazarlık durumudur. İlçede nüfusa ilişkin okur-yazarlık oranı epey bir yüksek orandadır. Okula başlama çağının altı olduğu göz önüne alındığında bu yaş ve üstündeki nüfusun okuma-yazma öğrenmesi imkân dahilindedir. Ama bu konuda yaşanan iktisadi, sıhhi ya da farklı bir takım meseleler sebebiyle hiç bir ülke nüfusunun bütünü okur-yazar olamaz. Bu yönden bakıldığı zaman Kaş ilçesindeki okul yaşını tamamlamış nüfusun da bütününe okur-yazar olmadığı fark edilir. Bunun yanı sıra alanda okur-yazarlık nispeti oldukça yüksek olup altı yaş ve üstündeki nüfusun %98,7'sini meydana getirir. Okuma yazma bilmeyen nüfus %0,6 ile oldukça düşük bir oran teşkil eder (Tablo 2). Buna göre araştırma alanının okuma-yazma bilen nüfus oranı Türkiye genelinin üzerindedir. Ayrıca Türkiye genelinde okuma yazma bilen kadınların oranı %95,26, erkeklerin oranı ise %99,22 iken Kaş ilçesinde ise erkeklerin %99,8'i, kadınların %99,1'i okuma yazma bilmektedir.

Tablo 2. Kaş İlçesinde 6 Yaş ve Üzeri Nüfusun Okuma-Yazma Durumları

Okuma Yazma Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okuma Yazma Bilen	27.680	51,8	25.671	48,2	53.351	98,7
Okuma Yazma Bilmeyen	52	18,8	224	81,2	276	0,6
Bilinmeyen	192	50,6	187	49,4	379	0,7
Toplam	27,924	51,7	26,082	48,3	54,006	100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Verileri Kullanılarak Hazırlanmıştır (2019)

Şekil 2. Kaş İlçesinde 6 Yaş ve Üzeri Nüfusun Okuma-Yazma Durumları

İlçede okuma yazma bilen nüfusun %51,8'ini erkekler meydana getirirken %48,2'sini ise kadınlar sağlamaktadır. Okuma yazma bilmeyen nüfusun %81,2'si kadınlardan oluşurken %18,8'ini ise erkeklerden oluşturmaktadır (Tablo 2). Bunun nedeni geçmişte bilhassa erkek

çocukların daha fazla olarak okutulduğu anlaşılmaktadır. İlçede okuma-yazma nispetinin bu kadar yüksekte oluşu nüfusun bütününe herhangi bir okuldan mezun olduğu manasına gelmemektedir. Zira bilhassa yaşlı ve kadın nüfus içinde okuma-yazma kurslarına katılmak suretiyle veya kendi ya da bir yakının çabalamasıyla okuma-yazma öğrenen kişilerin sayısı az değildir.

Şekil 3. Kaş İlçesi Okuma Yazma Bilmeyenlerin Cinsiyet ve Yaş Dağılımı (2019)

Kaynak: TÜİK, 2019 Eğitim İstatistikleri.

Şekil 3'teki grafikte de görüleceği üzere okuma-yazma bilmeyen kişilerin büyük çoğunluğu 65 yaş üzeri ve kadınlardır. Bu durum, geçmiş yılların Türkiye'sinin müzmin bir eğitim problemi olarak kabul edilen ve bilhassa kadınların eğitiminde yaşanan engellerin ve zafiyetlerin bir belirtisi olarak yorumlanabilir.

Araştırma alanının okuma-yazma bilen durumu yönünden Türkiye ortalamasının üstünde olması, ilçenin bağlı olduğu Antalya ili için de söz konusudur. Üstelik 2019 senesi TÜİK verisine uygun olarak Antalya %99 okuma-yazma bilen kişi oranı ile (2 milyon 152 bin 2 kişi) Türkiye'deki illerde 6 yaş üzeri okuma-yazma bilen oranı en yüksekteki birinci il olmuştur. Antalya'nın ilçeleri arasında %99,53 ile Demre ilçesi birinci olurken, araştırma alanı olan Kaş ilçesi ise Konyaaltı ilçesinden sonra üçüncü sırada yer almıştır (Haber Türk, 2020). Araştırma alanında 2019 senesinde okuma-yazma bilmeyen kişilerin cinsiyet ve yaş durumlarına göre sayısını belirten grafik Şekil 3'te olduğu gibidir.

Alanda nüfusun eğitim yapısını meydana çıkaran diğer bir gösterge ise tamamlanan eğitim seviyesidir. Gelişmiş ülkeler içinde nüfusun büyük oranı üst seviye eğitim kurumlarından mezun olmakta ve bu ise genellikle yüksek okul ya da fakülte olmaktadır. Buna rağmen gelişmemiş ülkeler ya da gelişmekte olan ülkeler nüfusunun daha çok eğitimin birinci veya ikinci aşamalarında tahsilini bitirdiği ve böylelikle yüksek öğretime daha az katıldığı

anlaşılmaktadır. Kaş ilçesinin nüfusu eğitim seviyesine dikkat edildiğinde yüksek öğretime (yüksek okul, lisans, yüksek lisans ve doktora dahil) katılım oranının yalnızca %10,5 olduğu görülür. Bitirilen eğitim düzeyi bakımından en fazla paya sahip nüfusu %46 ile ilköğretim mezunları oluşturur (Tablo 3).

Geçmiş senelerde ilköğretim okulları ilk ve ortaokulu içerdiğinden ve bu sebeple ilköğretim mezunları da ortaokul mezunu kabul edildiğinden ortaokul ya da dengi bir okuldaki mezun olan kişilerin sayısının %16,8 ile ilköğretim mezunlarının ardından geldiği görülecektir. Böylelikle ilçe nüfusunun %62,8'inin ilk ve ortaokul mezunu kişilerden oluştuğu fark edilir. İlçe nüfusunun %14'üne lise ve dengi meslek okulu mezunu kişilerden oluşmaktadır.

İlçede nüfusun eğitim seviyesi il ve Türkiye ile kıyaslandığında herhangi bir lise ya da dengi bir okulla yüksek öğrenim kurumundan mezun olan nüfus oranının il ve ülke genelinden düşükken eğitim seviyesi ilköğretim olan nüfus oranının ise fazla olduğu görülür. Bu durum ilçede yalnızca herhangi bir lise ya da dengi bir okulla yüksek öğretim kurumundan mezun olan nüfusun az olmasından dolayı değil bu derecelerden mezun olmasının ardından nüfusun çalışmak amacıyla ilçe haricindeki yerlere göç etmesinden de kaynaklanmaktadır.

Tablo 3. Kaş İlçesi 6 Yaş Üzeri Eğitim Seviyesi (2019)

Bitirilen Eğitim Düzeyi	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okuma Yazma Bilmeyen	52	18,8	224	81,2	276	0,6
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	2393	38,8	3764	61,2	6157	11,4
İlkokul	9836	47,8	10749	52,2	20585	38,1
İlköğretim	2501	58,7	1754	41,3	4255	7,9
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	5261	57,8	3827	42,2	9088	16,8
Lise ve Dengi Meslek Okulu	4653	61,2	2943	38,8	7596	14
Yüksekokul veya Fakülte	2777	53,5	2411	46,5	5188	9,6
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dâhil)	229	53	203	47	432	0,8
Doktora	30	60	20	40	50	0,1
Bilinmeyen	192	50,6	187	49,4	379	0,7
Toplam	27,924	51,7	26,082	48,3	54,006	100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Verileri Kullanılarak Hazırlanmıştır (2019)

Araştırma alanında yaşayan nüfusun eğitim ve kültür yönü incelenirken, ilçe yapısındaki derslik, eğitim kurumu, öğretmen, öğrenci sayılarının ve kapasitelerinin de göz önünde bulundurulması şarttır. Nüfusun eğitim durumunu meydana getiren ölçütlerden ötekisi okul türleri, derslik, okul, öğretmen, öğrenci sayılarıyla bunların birbirlerine olan oranlarıdır. Kaş ilçesinde eğitim ve öğretim kurumu olarak Millî Eğitim Bakanlığı'na ait 6 okul öncesi, 22 ilköğretim, 23 ortaokul, 10 lise ve dengi okul, 1 Mesleki Eğitim Merkezi ve 1 Halk Eğitim Merkezi olmak üzere toplam 63 eğitim veya öğretim faaliyeti yürüten kurum bulunmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4: Kaş İlçesinde Faaliyette Bulunan Eğitim Kurumları

Eğitim Kurumu	Sayısı
Okul Öncesi	6
İlkokul	22
Ortaokul	23
Lise ve Dengi Okul	10
Mesleki Eğitim Merkezi	1
Halk Eğitim Merkezi	1
Toplam	63

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

Sosyo-ekonomik ve kültürel yönden uygun olmayan şartlarda büyüyen çocukların okul öncesi eğitim hizmetleri ve erken çocukluk programlarına ilişkin gereken tedbirler alındığı zaman, daha iyi şartlarda büyüyen yaşlıları kadar başarılı olabildikleri veya onlara yakın bir seviyeye erişebildikleri anlaşılmıştır. Okul öncesi eğitim programları, çocuğa ait nitelikli bilişsel ve dilsel kabiliyetlerini geliştirmekte böylelikle onu okuma ve yazma ve de öğrenmeye hazırlamaktadır. Okuma ve yazmaya hazırlık hususunda tecrübe edinen çocukların bu tecrübeleri gelecek zamandaki okul hayatlarını ve başarılarını iyi yönde etkilemektedir (Erkan ve Kırca, 2010: 95).

Kaş ilçesinde okul öncesi eğitim veren 6 anaokulu mevcuttur (Tablo 5). Bu okullarda toplam 27 derslikte 48 öğretmen ile 521 öğrenciye eğitim sağlanmaktadır. Kaş ilçesindeki okul öncesi okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 11'dir. Diğer yandan okul öncesi eğitimde derslik başına düşen öğrenci sayısı ise 16 olup bu sayı Türkiye bazında 33, Akdeniz Bölgesi bazında 37 ve Antalya bazında 25 olduğu dikkate alınır bu yönden ilçenin daha iyi bir seviyede olduğu görülecektir.

Tablo 5. Kaş İlçesinde Okul Öncesi Eğitim Veren Okullarla İlgili İstatistikler.

Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
Kaş Çavdır Anaokulu	4	6	39
Süleyman Yılmaz Anaokulu	6	16	132
Kaş Ova Anaokulu	4	7	-
Kınık Anaokulu	4	5	83
Sabriye Toksoy Anaokulu	5	7	105
Kaş 15 Temmuz Şehitleri Anaokulu	4	7	162
Toplam	27	48	521

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

Kaş ilçesinde 22 ilkokul bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 293 derslikte 273 öğretmen ile 3.222 öğrenciye eğitim verilmektedir (Tablo 6). İlçede ilkokullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 12'dir. Diğer taraftan ilkokul eğitiminde derslik başına düşen öğrenci sayısı ise 11'dir.

Tablo 6. Kaş İlçesindeki İlkokullar ile Bu Okulların Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
Kınık Yurdusev Ulus İlkokulu	11	18	153
Patara İlkokulu	6	7	37
Durmuş-Gülser Gedikoğlu İlkokulu	16	22	120
Şehit Öğretmen Ali Boşgelmez İlkokulu	9	14	128
Sarıbelen İlkokulu	12	7	50
Ova İlkokulu	13	13	202
Palamut İlkokulu	7	8	54
Karadağ İlkokulu	12	10	105
Üzümlü İlkokulu	6	13	112
Yeşilköy Hilmi Toksoy İlkokulu	23	12	220
Çavdır İlkokulu	23	13	248
Atatürk İlkokulu	30	19	207
Gömbe İlkokulu	14	8	118
Kasaba Şehit Yusuf Polat İlkokulu	12	16	208
Sütleğen İlkokulu	8	8	74
Dirgenler İlkokulu	5	11	45
Merkez İlkokulu	24	16	262
Kınık İlkokulu	12	9	190
Mehmet Akif Ersoy İlkokulu	9	9	130
Kaş Şehit Ömer Halisdemir İlkokulu	9	13	208
Çayköy İlkokulu	6	8	95
Kalkan İlkokulu	26	19	256
Toplam	293	273	3222

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

Kaş ilçesinde toplam 23 ortaokul bulunmaktadır. Bu ortaokullardan 6'sı İmam Hatip Ortaokulu, 2'si Yatılı Bölge Okuludur (Tablo 7). Bu okullardaki toplam öğrenci sayısı 3379, derslik sayısı 274, öğretmen sayısı ise 360'dir. Ortaokullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 9 iken derslik başına düşen öğrenci sayısı 12'dir.

Tablo 7. Elmalı İlçesinde Ortaokullar ile Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
Karadağ Ortaokulu	10	11	108
Durmuş-Gülser Gedikoğlu Ortaokulu	28	14	108
Kalkan Ortaokulu	9	29	270
Kınık Yurdusev Ulus Ortaokulu	10	22	190
Sarıbelen Ortaokulu	12	7	63
Ova Ortaokulu	12	25	353
Palamut Ortaokulu	9	8	73
Çayköy Ortaokulu	5	10	70
Üzümlü Ortaokulu	8	13	95
Kasaba Şehit Yusuf Polat Yatılı Bölge Ortaokulu	18	28	209
Sütleğen İmam Hatip Ortaokulu	23	3	38
Ova İmam Hatip Ortaokulu	6	9	61
Kasaba Şehit Yusuf Polat İmam Hatip Ortaokulu	5	8	75
Gömbe İmam Hatip Ortaokulu	3	10	57
Kaş Atatürk İmam Hatip Ortaokulu	4	9	69
Çavdır Ortaokulu	19	22	251

Yeşilköy Hilmi Toksoy Ortaokulu	23	12	220
Atatürk Ortaokulu	8	30	260
Sütleğen Yatılı Bölge Ortaokulu	11	16	107
Şehit Öğretmen Ali Boşgelmez Ortaokulu	11	20	155
Merkez Ortaokulu	19	23	225
Gömbe Ortaokulu	12	14	101
Kınık Ortaokulu	9	17	221
Toplam	274	360	3379

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

İlkokul ve ortaokul eğitim kurumlarında derslik başına düşen öğrenci sayısı 23 (genellikle ilkokul ve ortaokul öğrencileri aynı dersliği birlikte kullandığından dolayı ilkokul ve ortaokul öğrencileri birlikte değerlendirilerek toplam öğrenci sayısı 6601, derslik sayısı ise 293 olarak dikkate alınmıştır) olup ilk ve ortaokul eğitimde derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye bazında 24, Akdeniz Bölgesi bazında 25 ve Antalya bazında 22 olduğu dikkate alınır bu yönden ilçenin derslik başına düşen öğrenci sayısı ortalama seviyede olduğu görülecektir.

İlçede 10 lise ve dengi okul bulunmaktadır. Bu okullardan 3'ü Çok Programlı Anadolu Lisesi, 2'si Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2'si Anadolu İmam Hatip Lisesi, 2'si Anadolu Lisesi 1'si Fen Lisesinden oluşmaktadır. 2076 öğrencinin öğrenim gördüğü bu okullarda, 138 derslikte 234 öğretmen görev yapmaktadır (Tablo 8).

Tablo 8. Kaş İlçesindeki Lise ve Dengi Okulları ile Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
Mustafa Kocakaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	12	29	179
Kaş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	38	319
Emin Kasapoğlu Çok Programlı Anadolu Lisesi	7	16	100
İsmet Köroğlu Anadolu Lisesi	17	34	404
Kaş Çok Programlı Anadolu Lisesi	10	16	65
Kınık Çok Programlı Anadolu Lisesi	7	18	92
Turan Erdoğan Yılmaz Fen Lisesi	16	29	398
Kaş Anadolu İmam Hatip Lisesi	33	36	362
Kaş Toroslar Anadolu İmam Hatip Lisesi	3	3	16
Kaş Çavdır Anadolu Lisesi	13	15	141
Toplam	138	234	2076

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

Kaş ilçesinde lise eğitim veren okullarda toplam 138 derslikte 234 öğretmen ile 2076 öğrenciyi eğitim verilmektedir. Kaş ilçesindeki liselerde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 9'dur. Diğer taraftan lisedeki derslik başına düşen öğrenci sayısı ise 15 olup bu sayı Türkiye bazında 20, Akdeniz Bölgesi bazında 21 ve Antalya bazında 18 olduğu dikkate alınır bu yönden ilçenin daha iyi bir seviyede olduğu görülecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2018-2019 Millî Eğitim İstatistiklerine göre Kaş ilçesinde eğitim faaliyetlerinde bulunan okul öncesi, ilk-ortaokul ve liselerin Türkiye, Akdeniz Bölgesi ve

Antalya ilinin derslik başına düşen öğrenci sayıları ile Kaş İlçesi'ndeki sayılar Şekil 4'te karşılaştırılmıştır.

Şekil 4. Türkiye, Akdeniz Bölgesi, Antalya ve Kaş Bölgeleri Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayıları Karşılaştırması (2018-2019)

Kaynak: MEB (2020). 2018-2019 Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim

Şekil 2'de görüldüğü üzere Kaş ilçesindeki eğitim kurumlarında derslik başına düşen öğrenci sayıları Türkiye ortalamasının altındadır. Bu durum ilçedeki eğitim kapasitesinin Türkiye kapasitesinin üzerinde olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Kaş ilçesinde nüfusun eğitim durumunu etkileyen en önemli yaygın eğitim kurumu Eğitim Merkezi'dir. Kaş ilçesindeki iki Eğitim Merkezi bulunmakta olup birisi Yeşilköy Mesleki Eğitim Merkezi diğeri Halk Eğitim Merkezidir. 2018-2019 eğitim öğretim yılında 34 derslikte, 19 öğretmen ile 878 kursiyere halk eğitim kursu düzenlenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Kaş Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Tarafından Açılan Kurslar ve Kursiyer Sayıları

Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Kursiyer Sayısı
Yeşilköy Mesleki Eğitim Merkezi	3	7	129
Halk Eğitim Merkezi	31	12	749
Toplam	34	19	878

Kaynak: Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2020.

Yeşilköy Mesleki Eğitim Merkezinde Elektrik Elektronik Teknolojisi, Makine Tek./Makine ve Kalıp, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri ve Motorlu Araçlar Teknolojisi olmak üzere toplam 4 bölüm bulunmaktadır. Halk Eğitim Merkezinde ise Genel Kurslar, Mesleki Teknik Kurslar, I. ve II. Kademe Okuma-Yazma Kursları açılmaktadır. Halk eğitim merkezinde herhangi bir kurs açılırken toplumun kültürel ve ekonomik beklentileri dikkate alınmış ayrıca açılan kursun ihtiyaç odaklı olmasına özen gösterilmiştir. Kurumda alınan eğitim sonunda kalfalık, ustalık veya usta öğreticilik belgesi verilmektedir.

Tablo 10. Kaş Halk Eğitimi Merkezince 2020/2021 Döneminde Açılacağı Duyurulan Kurslar

Ahşap Şekillendirme	Ahşap Yakma Tekniği	Almanca
Amigurumi	Arapça	Arıcılık
Aşçı Yardımcılığı	Aşçı Çırağı	Avcı Eğitimi
Bağlama	Bilgisayar İşletmenliği	Emlak Danışmanlığı
Etkili ve Hızlı Okuma	El Sanatları	Fransızca
Fotoğraf Çekimi	Grafik Animasyon	Gitar
Girişimcilik	Havuz Suyu Operatörlüğü	Halk Oyunları
Hijyen Eğitimi	İngilizce (A1, A2)	İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı
İş ve Sosyal Hayatta İletişim	Kağıt Rölyef	Kalorifer Ateşçiliği
Keçe Aksesuarları Yapımı	Kişisel Gelişim	Kırsal Turizm Etkinliği
Kuranı Kerim (Elif Ba)	Kuranı Kerim (Tecvidli)	Meyve Ağaçları Aşılması
Meyve Ağaçlarında Budama	Okuma -Yazma	Okul Servis Araçları Sürücüler Eğitimi
Okul Taşıtları Rehber Personel Eğitimi	Pilates	Rusça İlk Yardım
Resim Sanat Eğitimi	Satranç	Seramik Biçimlendime
Step - Aerobik	Sürü Yönetim Elemanı	Taekwondo
Tenis	Türk İşaret Dili	Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği
Uygulamalı Tiyatro	Yabancılar Türkçe (Turkish For Foreigners)	Web Tasarım Programlama

Kaynak: Kaş Halk Eğitim Merkezi (HEM), 2020.

SONUÇ

Ülkelerin sahibi bulunduğu en önemli varlık yetişmiş insan kaynağıdır. Eğitim almış ve nitelikli insan gücü olan ülkeler daha hızlı gelişme gösterir. Günümüzdeki ülkelerin gelişimlerini tespit eden ölçütlerin başında iktisadi göstergeler gelir. Birey başına milli gelir, ithalat-ihracat miktarları, GSMH gibi göstergeler bunlardan bir kaçıdır. İktisadi gelişmenin esasıdaysa ülkelerin nüfusunun eğitim düzeyi rol oynamaktadır. Gelişmiş olan ülkelerin bütçeden eğitime ayrılan hisse yüksekken yapılan yatırımların karşılıklarını uzun vadede kalıcı ve etkili biçimde gelişimlerine sağladığı katkı ile almaktadır.

Nüfusun önemli yapısal niteliklerinden olan okur-yazar oranına bakıldığında zaman, 2019 senesi TÜİK verilerine göre okuma-yazma bilen oranının Türkiye’de %97 iken, Antalya %99 okuma yazma bilen oranıyla (2 milyon 152 bin 2 kişi) Türkiye’deki iller içinde 6 yaş üstü okuma yazma bilen oranı en yüksek olan birinci il olmuştur. Antalya’nın ilçeleri arasında %99,53 ile Demre ilçesi birinci olmuş, araştırma sahası olan Kaş ilçesi ise %98,7 okuma-yazma bilenlerin oranı ile Konyaaltı ilçesinin ardından üçüncü sırada gelmiştir. Bu yönüyle Kaş ilçesi Türkiye ortalamasının üzerinde bir konumdadır.

6 yaş üzeri nüfusun okuma-yazma bilmeyen kişilerin oranı ilçe içinde %0,6’dır. Cinsiyete göre bakıldığında zamandaysa, Kaş ilçesinde okuma yazma bilmeyen nüfus içinde kadınların oranı erkeklerden daha yüksek olup %81,2’dir.

Kaş’ta ilk ve ortaokul eğitimde derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye bazında 24, Akdeniz Bölgesi bazında 25 ve Antalya bazında 22 olduğu dikkate alınırsa bu yönden ilçenin derslik başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ortalaması düzeyindedir. Bu anlamda ilçede gerek öğretmen sayısının gerekse okul ve derslik sayılarının yeterli olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Altınışık, İ. ve Peker, H. S. (2012). Eğitimin Ekonomik Kalkınmaya Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 1-13.
- Conable, B., (1990). *World Development Report*, World Development Indicators, World Bank: Oxford University Press.
- Çoban, A. (2013) Amasya’da Nüfusun Eğitim Durumu Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt: 21 No: 1 s: 357–374 Kastamonu.
- Doğanay, H., (2014). *Türkiye Beşerî Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). “Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Haber Türk, (12 Mayıs 2020). <https://www.haberturk.com/antalya-haberleri/77874871-antalya-okuma-yazma-bilen-iller-siralamasinda-birinci-olduik-okuma-yazma-duru-2019> Erişim Tarihi: 02.11.2020
- Işık, E., (2013). *Erzurum İlinin Eğitim Coğrafyası*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kaş HEM, (2020). Kaş Halk Eğitim Merkezi, http://kashem.meb.k12.tr/icerikler/2021-2021-donemi-kas-halk-egitim-merkezi-acilmasi-planan-kurslar_9830888.html, Erişim Tarihi: 02.11.2020
- Kaş İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, (2020). <http://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/?ILKODU=7&ILCEKODU=9>, Erişim: 22.08.2020.
- Kaş Kaymakamlığı, (2020). <http://www.kas.gov.tr/cografi-yapi>, Erişim Tarihi: 02.11.2020
- Koday, S., (2005). Gümüşhane İlinin Eğitim Coğrafyası, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 45-56.
- MEB (2020). 2018-2019 Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/30102730_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2018_2019.pdf, Erişim Tarihi: 28.08.2020.
- Özdal, B. (2010). Elâzığ Şehrinin Eğitim Fonksiyonu. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Elâzığ.
- Şahin, V., (2015). Tekirdağ'ın Eğitim Coğrafyası Üzerine Bir İnceleme, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20 (34), 43-60
- Tandoğan, A., (1994). *Türkiye Nüfusu*. Trabzon: Eser Ofset Matbaacılık.
- TÜİK, (2019). Türkiye İstatistik Kurumu, Eğitim İstatistikleri, <https://cip.tuik.gov.tr/#>, Erişim Tarihi: 02.11.2020
- TÜİK, (2020). Türkiye İstatistik Kurumu, <https://www.tuik.gov.tr/tr/>, Erişim Tarihi: 01.11.2020